



Айзък АЗИМОВ

Нека да се съберем

Цареше мир вече цял век и хората бяха забравили какво представлява останалото. Те едва ли знаеха как да реагират, ако открият, че ги заплашва нещо като война.

Разбира се, Елиас Лин, ръководител на Бюрото по роботика, не беше сигурен как трябва да реагира, когато разбра за заплахата. Главният офис на Бюрото по роботика се намиреше в Чейен, съгласно едновековната тенденция към децентрализация, и Лин гледаше със съмнение младия офицер от Сигурността от Вашингтон, който му донесе новината.

Елиас Лин беше едър мъж, почти очарователно грозноват, с бледосини очи, които бяха леко изпъкнали. Мъжете обикновено се чувстваха доста неудобно под погледа на тези очи, но офицерът от Сигурността запази спокойствие.

Лин реши, че първата му реакция трябва да бъде недоверие. По дяволите, то наистина не беше за вярване! Той просто не го повярва!

Той се отпусна на своя стол и каза:

– Колко сигурна е информацията?

Офицерът от Сигурността, който се беше представил като Ралф Г. Брекенридж и беше представил документи за самоличността си, притежаваше нежността на своята младост. Пълни устни, закръглени бузи, които лесно се изчервяваха и невинни очи. Облеклото му не беше по модата в Чейен, но прилягаше на изцяло контролирания с климатични инсталации микроклимат на Вашингтон, където службите за сигурност, въпреки всичко, все още бяха централизирани.

Брекенридж се изчерви и каза:

– Няма съмнение в това.

– Предполагам, че хората ви знаят за Тях – каза Лин и не можа да съдържа нотките на сарказъм в тона си. Той не беше съвсем сигурен защо употреби и леко наблегна на местоимението, с което се отнесе към врага, но това наблягане би се равнявало на местоимението, написано с главна буква. Това беше културен навик на сегашното и на предишното поколение. Никой вече не казваше „Изтока“ или „червените“ или „болшевиките“, или „руснаците“. Това би било прекалено неясно, тъй като някои от Тях не бяха от Изтока, не бяха червени, болшевики и със сигурност не бяха руснаци. Беше много по-лесно да се каже Ние и Те, а и много по-точно.

Пътешественици често бяха докладвали, че и Те правят същото. Там Те бяха „Ние“ (на съответния език), а Ние бяхме „Те“.

Но вече едва ли някой мислеше за тези неща. Всичко беше доста удобно и обичайно. Дори нямаше и омраза. Отначало това беше

наричано Студената война. Сега беше просто игра, почти добродушна игра, с неписани правила и почти благоприлична. Лин каза рязко:

– Защо ще искат да променят сегашното положение?

Той се изправи и застана пред картата на света, закачена на стената и разделена на две части с бледи цветни ивици. Несиметрична част отляво на картата беше заградена със светлозелено. По-малка, но също толкова несиметрична част отдясно на картата беше оградена с избеляло розово. Ние и те.

Картата не се беше променяла значително през последния век. Загубата на Португалия и присъединяването на Източна Германия преди около осем години беше единствената важна териториална промяна.

Междувременно беше направена и друга промяна, която беше достатъчно значима и която се изразяваше в промяна на цветовете. Преди две поколения Тяхната територия беше в мрачно кървавочервено, а Нашата в чисто и неопетнено бяло. Сега имаше неутралитет относно цветовете. Лин беше виждал Техни карти и положението беше същото и от Тяхна страна.

– Те не биха го направили – каза той.

– Те го правят – отвърна Брекенридж – и по-добре приеете факта. Наистина, господине, аз разбирам, че не е приятно да се предполага, че Те може би са доста по-напред от нас в роботиката.

Очите му запазиха невинното си излъчване, но скритата острота на думите му улучи целта си и Лин трепна в отговор.

Разбира се, това би обяснило защо Ръководителят на роботиката научава за това толкова късно и чрез офицер от Сигурността. Той беше загубил привилегированото си положение в очите на правителството. Ако роботите наистина се бяха провалили, той не можеше да очаква политическа милост.

Лин каза уморено:

– Дори това, което казваш да е истина, Те не може да са много по-напред от нас. Ние бихме могли да създадем работи-хуманоиди.

– Наистина ли, господине?

– Да. Ако става въпрос, ние сме създали няколко модела за експериментални цели.

– Те са направили това преди десет години. Оттогава са напреднали още повече.

Лин беше притеснен. Той се чудеше дали неговото недоверие към цялата тази работа не беше наистина резултат от накърнена гордост и страх за своята работа и репутация. Той се срамуваше от възможността

това наистина да е така и се опита да се защити:

– Виж, млади човече – каза той, – и сам знаеш, че положението, в което се намираме и Ние, и Те никога не е било идеално и в най-малките си подробности. Те винаги ще бъдат по-напред от Нас в един или друг аспект, а Ние ще бъдем по-напред от Тях в някои други аспекти. Ако точно сега те са по-напред от нас в роботиката, това е защото са вложили повече усилия в нея от нас. А това означава, че някъде другаде ние сме вложили повече усилия отколкото Те, и това може би означава, че ние сме по-напред в проучванията на силовото поле или на хиператомните двигатели.

Лин се почувства отчаян от собственото си твърдение, че сегашното положение не е идеално. Това беше съвсем вярно, но означаваше, че огромна опасност застрашава света. Светът разчиташе на това съществуващо положение да е колкото се може по-идеално. Ако малките различия в развитието, които винаги съществуваха, станат прекалено големи в една или друга посока...

Почти в началото на това, което се наричаше Студената война, и двете страни бяха създали термоядрени оръжия и войната стана немислима. Съревнованието се превърна от военно в икономическо и психологическо и остана такова досега.

Но винаги съществуваха енергичните усилия на всяка страна да прекрати съществуващото положение, да създаде начин за отблъскване на всеки възможен удар и да създаде удар, който да не може да бъде отблъснат навреме – нещо, което ще направи войната отново възможна. И това не беше, защото която и да е от страните желаше война толкова отчаяно, а защото и двете страни се страхуваха, че другата може първа да направи съдбоносното откритие.

През последните сто години двете страни бяха равностойни в борбата. Така беше установен стогодишен мир, докато, като странични продукти на продължителното интензивно проучване, бяха създадени силови полета, соларна енергия, роботи. Всяка една от страните имаше напредък в развитието на менталите, както се наричаха биохимията и биофизиката. Всяка една от страните имаше свои постове на Лупата и на Марс. Човешкият вид напредваше с гигантски крачки, принудено от нестабилната ситуация.

За двете страни дори беше необходимо да се отнасят колкото се може по-добре и хуманно помежду си, за да не бъдат създадени чрез жестокост и тирания приятели на другата страна.

Не можеше да бъде истина, че съществуващото положение ще бъде

нарушено и че ще има война.

– Искам да се допитам до един от моите хора – каза Лин. – Искам и неговото мнение.

– Може ли да му се има доверие?

Лин изглеждаше възмутен.

– За бога, има ли човек тук, който да не е бил разследван и проверен от вашите хора? Да, аз гарантирам за него. Ако не можете да се доверите на човек като Хъмфри Карл Ласло, тогава ние не сме в състояние да се справим с такова нападение, каквото казвате, че Те ни готвят, каквото и да правим.

– Чувал съм за Ласло – каза Брекенридж.

– Добре, одобрявате ли го?

– Да.

– Тогава ще го повикам и ще разберем какво мисли за възможността работи да завладеят САЩ.

– Не съвсем – меко каза Брекенридж. – Вие все още не можете да осъзнаете цялата истина. Разберете какво мисли за факта, че работи вече са завладели САЩ.

Ласло беше внук на унгарец, който беше преминал през това, което тогава са наричали Желязната завеса и поради това се чувстваше извън подозрение. Той беше набит и оплешивяващ, със заядливо изражение, запечатало се завинаги на лицето му, но имаше чист харвардски акцент, който беше почти прекалено мек.

За Лин, на когото му беше съвестно, че след прекарани години в администрацията, той вече не беше експерт в различните модели на модерните работи. Ласло беше удобният източник на абсолютното познание. Лин се чувстваше по-добре от самото присъствие на човека.

– Какво мислиш? – попита Лин.

Свирепо и сърдито изражение изкриви лицето на Ласло.

– Че са толкова по-напреднали от нас? Абсолютно невъзможно. Това би означавало, че Те са създали хуманоиди, които не могат да бъдат различени от хора и от близко разстояние. Това би означавало значителен напредък в робо-менталите.

– Показвате лично отношение – каза хладно Брекенридж. – Като оставим професионалната гордост настрана, защо точно да е невъзможно Те да са по-напред от Нас?

Ласло повдигна рамене.

– Уверявам ви, че съм добре запознат с тяхната литература по въпроса за роботите. Знам приблизително къде са стигнали в разработването.

– Знаете приблизително докъде Те са искали да мислите, че са стигнали, е това, което имате предвид – поправи го Брекенридж. – Посещавали ли сте някога другата страна?

– Не съм – отговори кратко Ласло.

– Нито пък вие, доктор Лин?

– Не, аз също не съм – отговори Лин.

– Посещавал ли е някой експерт по роботите другата страна през последните двадесет и пет години? – попита Брекенридж, като зададе въпроса си с такава сигурност, която показваше, че знае отговора.

За няколко секунди атмосферата се изпълни с мисли. Неудобство премина по широкото лице на Ласло. Той каза:

– Всъщност от доста време Те не са организирали никакви конференции за роботите.

– От двадесет и пет години – каза Брекенридж. – Това не е ли показателно?

– Може би – отговори неохотно Ласло. – Но мен ме притеснява нещо друго. Никой от Тях никога не е идвал на Нашите конференции за работи. Никой, който аз да си спомням.

– Били ли са поканени? – попита Брекенридж.

Лин, втренчен и притеснен, го прекъсна бързо:

– Разбира се.

– Те отказвали ли са да присъстват на каквито и да било други научни конференции, които Ние сме организирали?

– Не знам – отговори Ласло, който вече се разхождате нагоре-надолу в стаята. – Не съм чувал такова нещо. А вие, шефе?

– Не – каза Лин.

– Не ви ли се струва, че Те като че ли не искат да им се налага да ни връщат покана за подобна конференция? Или като че ли се страхуват, че някой от Техните хора може да каже повече, отколкото трябва?

Изглежда, че нещата бяха точно такива и Лин почувства безпомощното убеждение, че думите на офицера от Сигурността бяха истина въпреки съмненията, които имаше.

Защо иначе нямаше никаква връзка между двете страни в роботиката? От години съществуваше размяна на изследователи в двете посоки, още от времето на Айзенхауер и Хрушчов. Имате страшно много добри причини за това: честно признание за наднационалния характер на

науката, подтици за създаване на приятелски отношения, които трудно могат да бъдат прекъснати напълно в един човешки индивид, желанието да бъдат открити нови и интересни становища и твоите собствени незначителни, безинтересни идеи да бъдат определени от другите като нови и интересни.

Самите правителства много желяеха това да продължи. При тях винаги съществуваше мисълта, че като научиш колкото се може повече и кажеш колкото се може по-малко, страната ти ще бъде облагодетелствана от обмяната на опит.

Но не и в роботиката. Не и там.

Толкова малко е нужно, за да се убедиш. Още повече, че те са го знаели през цялото време. Лин си мислеше мрачно: Ние се загубихме по пътя на самодоволството.

Поради факта, че другата страна не беше публикувала нищо за роботиката, беше много примамливо да се отпуснеш самодоволно и да се чувстваш добре при мисълта за превъзходството си. Защо никой не бе помислил, че изглежда вероятно, дори напълно възможно Те да крият козовеите си за по-подходящ момент?

Ласло каза разтревожено:

– Какво ще правим? – Беше очевидно, че същите мисли са минали и през неговата глава и са го довели до същото убеждение.

– Какво ще направим? – повтори като папагал Лин. Точно сега му беше трудно да мисли за нещо друго освен за ужаса, който дойде с убеждението в истинността на твърденията. Имаше десет хуманоидни робота някъде в Съединените щати, всеки от които носи в себе си част от АК бомба.

АК! Възходящата на истинския ужас от бомбардирането свършваше тук. АК! Абсолютна конверсия! Слънцето вече не беше синоним, който може да се използва. В сравнение с абсолютната конверсия Слънцето изглеждаше като малка свещичка.

Десет хуманоида, напълно безобидни, когато са разделени, можеха, като само се съберат заедно, да превишат критичната маса и...

Лин се изправи тежко на крака, а тъмните торбички под очите му, които обикновено придаваха на лицето му израз на лошо настроение, сега бяха по-изпъкнали от обикновено.

– Ние ще трябва да открием начини, но които да различаваме хуманоида от човека и след това да открием хуманоидите.

– Кога трябва да стане това? – попита Ласло.

– Не по-късно от пет минути преди те да се съберат – отговори Лин,

– а аз не знам кога ще стане това.

Брекенридж поклати глава.

– Радвам се, че сте с нас, господине. Ще трябва да ви заведе във Вашингтон за конференцията.

Лин само повдигна вежди.

– Добре.

Той се чудеше дали, ако се бе оставил по-дълго време да бъде убеждаван, щеше да бъде заменен веднага и дали някой от ръководителите на регионалните бюра по роботика щеше да се съвещава във Вашингтон, на негово място. Изведнъж много му се прииска да беше станало точно така.

Там беше първият помощник на президента, министърът на науката, министърът на сигурността, самият Лин и Брекенридж. Петимата седяха около една маса в конферентната зала на подземен команден център, близо до Вашингтон.

Помощникът на президента, Джефрис, беше внушителен мъж, красив с побелялата си коса, солиден, замислен и толкова дискретно представителен, колкото трябва да бъде помощникът на президента. Той говореше отсечено.

– Така, както виждам аз нещата, пред нас стоят три въпроса. Първо, кога хуманоидите ще се съберат заедно. Второ, къде ще се съберат. Трето, как ще ги спрем преди да са се събрали заедно.

Министърът на науката трепна конвулсивно при тези думи. Преди това назначение, той беше шеф на машиностроенето на Северозанада. Беше слаб, с остри черти и забележимо нервен. Показалецът му чертаеше малки кръгчета по повърхността на масата.

– Колкото до това кога ще се съберат – каза той, – предполагаме сигурно, че това няма да стане в скоро време.

– Защо мислите така? – попита рязко Лин.

– Те са в Съединените щати вече почти месец. Или поне така казват от Сигурността.

Лин автоматично се обърна, за да погледне Брекенридж, но министърът на сигурността Макаластър му попречи. Той каза:

– Информацията е сигурна. Не се оставяйте младежкото излъчване на Брекенридж да ви подлъже, доктор Лин. Това е част от редицата му качества, които го правят ценен за нас. Всъщност той е на тридесет и четири години и работи в отдела вече десет години. Бил е в Москва почти



година и без него тази ужасна опасност нямате да ни е известна. Сега ние имаме по-голямата част от подробностите.

– Но не и решителните подробности – каза Лин.

Макаластър от Сигурността се усмихна студено. Голямата му брадичка и разположените близо едно до друго очи бяха добре познати на обществеността, но почти нищо друго не се знаеше за него. Той каза:

– Ние всички сме като с вързани ръце, доктор Лин. Агент Брекенридж свърши добра работа.

Джефрис, помощникът на президента се намеси.

– Нека да кажем, че разполагаме с достатъчно време. Ако са били необходими бързи действия, досега да са приключили. Изглежда много вероятно Те да чакат определен момент. Ако знаехме мястото, може би бихме открили и времето.

Ако ще взривяват някакъв обект, те ще искат да ни отслабят колкото се може повече и изглежда, че това ще бъде някой голям град. Във всеки случай голям град е единственият обект, който заслужава АК бомба. Аз мисля, че има четири възможности: Вашингтон, като административен център, Ню Йорк, като финансов център, и Детройт и Питсбърг, като двата главни индустриални центъра.

Макаластър от Сигурността се намеси:

– Аз мисля, че това ще бъде Ню Йорк. И администрацията, и индустрията са били децентрализирани до точка, при която разрушаването на който и да било отделен град няма да предотврати планирания контраудар.

– Тогава защо Ню Йорк? – попита Амбърли от министерството на науката може би по-рязко, отколкото възнамеряваше. – Финансите също бяха децентрализирани.

– Това е морален въпрос. Може би възнамеряват да унищожат нашето желание да се съпротивляваме, да ни накарат да се предадем при ужаса на първата експлозия. Тя ще има най-голям ефект именно в Ню Йорк...

– Доста е коравосърдечно – промърмори Лин.

– Знаем – каза Макаластър, – но те са способни на това, ако са сигурни, че това ще бъде пълна победа с един удар. Ние не бихме ли...

Президентският помощник приглади назад бялата си коса.

– Нека да предположим най-лошото. Нека да предположим, че Ню Йорк ще бъде разрушен по някое време през зимата, за предпочитане веднага след някоя голяма снежна буря, когато комуникационните връзки са най-лоши, а унищожаването на хранителните запаси и битовите

инсталации в цели райони ще бъде най-сериозният им удар. Сега въпросът е, как да ги спрем?

Амбърли можа само да каже:

– Да откриеш десет човека сред двеста и двадесет милиона е ужасно малка игла в ужасно голяма купа сено.

Джефрис поклати глава.

– Не е съвсем така. Десет хуманоида сред двеста и двадесет милиона човека.

– Няма разлика – каза Амбърли. – Ние не знаем как може да се различи на пръв поглед хуманоид от човек. Вероятно това не е възможно. – И той погледна Лин. Останалите направиха същото.

– В Чейен не успяхме да създадем хуманоид, който да прилича на човек на дневна светлина – каза тежко Лин.

– Но Те могат – отвърна му Макаластър от Сигурността – и не само физически. Убедени сме в това. Те са развили менталните процедури до такава степен, че да могат да разчитат микроелектронния образец на мозъка и да го насочат по позитронни пътища на работа.

Лин се втренчи.

– Да не би да намекувате, че Те могат да създадат точно копие на човешко същество заедно със самоличността и спомените му?

– Да.

– На точно определени човешки същества?

– Точно така.

– Това също ли се основава на откритията на агент Брекенридж?

– Да. Доказателството не може да се обсъжда.

Лин наклони главата си за момент. След това каза:

– Тогава десет от жителите на Съединените щати не са хора, а хуманоиди. Но оригиналите би трябвало да им бъдат на разположение. Те не биха могли да са азиатци, които прекалено лесно ще бъдат засечени, така че трябва да са източноевропейци. Как тогава ще ги вкарат в тази страна? С радарна система по цялата граница как са могли да вкарат какъвто и да било индивид, човек или хуманоид, без ние да разберем това?

– Това може да се направи – намеси се Макаластър. – Има законни пропуски през границата. Бизнесмени, пилоти, дори туристи. Те се наблюдават, разбира се, и от двете страни. Но все пак е възможно десетима да са отвлечени и да са използвани като модели за хуманоиди. След това хуманоидите са били изпратени на техните места. Тъй като ние не сме очаквали такава размяна, всичко е минало лесно. Ако това са били

американци, не е било трудно да ги вкарат в тази страна. Толкова е просто.

– И дори техните семейства и приятели не могат да открият разликата?

– Трябва да предположим, че е така. Повярвайте ми, очаквахме всеки доклад, който дори само да наемква за внезапна амнезия или някакви тревожни промени в самоличността. Проверили сме хиляди.

Амбърли от министерството на науката наблюдаваше втрещено върховете на пръстите си.

– Мисля, че обикновените проверки няма да свършат работа. Подходът трябва да се определи от Бюрото по роботика и аз разчитам на ръководителя на това бюро.

И отново очите на всички се обърнаха напрегнато и с очакване към Лин.

Лин почувства горчивина. Струваше му се, че точно за това беше свикана конференцията. Нищо, което бе казано тук, не бе казано преди. Той беше сигурен в това. Нямахме разрешение на проблема, нямаше и никакви предложения. Това беше проект за доклада, проект на група мъже, които изпитваха смъртен страх от поражението и които искаха отговорността за това да падне ясно и недвусмислено върху някой друг.

Но все пак имаше справедливост в това. Ние бяхме изостанали точно в роботиката. А Лин не беше просто Лин. Той беше Лин от Бюрото по роботика и отговорността трябваше да бъде негова.

– Ще направя каквото мога – каза той.

Той прекара безсънна нощ, след която тялото и душата му бяха изтощени, но потърси и получи още една среща с помощника на президента Джефрис още на следващата сутрин. Брекенридж беше там и въпреки че Лин би предпочел самостоятелна среща, той виждаше справедливостта на ситуацията. Беше очевидно, че Брекенридж беше придобил огромно влияние върху правителството като резултат от успешната интелектуална работа. Е, защо не?

– Сър, размислям относно възможността напразно да надценяваме вражеското нахлуване.

– В какъв смисъл?

– Сигурен съм, че колкото и нетърпелива да е обществеността понякога, и колкото и законодателите да намират за целесъобразно да говорят, правителството поне признава, че световният паритет е изгоден.

Те също трябва да го признаят. Десет хуманоида с АК бомба е тривиален начин за нарушаване на съществуващото положение.

– Унищожаването на петнадесет милиона човешки същества не може да се нарече тривиално събитие.

– Това е от гледище на световната сила. Това няма толкова да ни деморализира, колкото ще ни накара да се предадем или ще ни отслаби толкова, че да ни убедят, че не можем да спечелим. Ще започне същата стара планетна смъртоносна игра, която и двете страни избягваха толкова дълго и толкова успешно. И всичко, което Те ще постигнат, е да ни накарат да се бием без един град. Това не е достатъчно.

– Какво предлагате? – попита студено Джефрис. – Да се правим, че Те не са разположили десет хуманоида в нашата страна? Че не съществува АК бомба, която ще се взриви при събирането им заедно?

– Съгласен съм, че тези неща са тук, но може би поради някаква причина, по-съществена от взривяването на град в средата на зимата.

– Като например?

– Може би физическото унищожение произтичащо от събирането на хуманоидите не е най-лошото нещо, което може да ни се случи. Ами моралните и интелектуалните разрушения в резултат от присъствието им тук? Въпреки цялото ми уважение към агент Брекенридж, защо не обсъдим случая, при който те са планирали ние да разберем за хуманоидите. Ако хуманоидите никога не са били програмирани да се съберат заедно, а просто да останат разделени, за да има за какво да се тревожим?

– Защо?

– Кажете ми това. Какви мерки са взети вече срещу хуманоидите? Предполагам, че Сигурността проверява досиетата на всички граждани, които някога са били през граница или достатъчно близо до нея, че да е било възможно отвлечането. Знам, тъй като Макалестър го спомена вчера, че те проучват всички подозрителни психиатрични случаи. Какво още?

– Малки механизми с рентгенови лъчи бяха инсталирани на ключови места в по-големите градове – каза Джефрис, – Там, където се събират много хора, например.

– Където десет хуманоида могат да се вмъкнат сред стотиците хиляди зрители на футболен мач или на среща по въздушно поле?

– Точно така.

– А концертните зали и църквите?

– Трябва да започнем отнякъде. Не можем да направим всичко

наведнъж.

– Особено когато масовата паника трябва да се избегне – каза Лин. – Не е ли така? Не би било хубаво, ако обществеността разбере, че в някакъв непредвидим момент някой непредвидим град и хората в него изведнъж ще престанат да съществуват.

– Предполагам, че това е очевидно. Какво се опитвате да ми кажете?

Лин каза напрегнато:

– Че огромна част от националните ни усилия ще бъде съсредоточена в разрешаването на гадната задача, която Амбърли нарече откриване на много малка игла в много голяма купа сено. Ние ще преследваме като ненормални опашките си, докато Те не напреднат в изследванията си дотолкова, че ние да не можем вече да ги достигнем. И тогава ще трябва да се предадем, без дори да сме в състояние да шракнем с пръсти в отговор. Да предположим, че тази новина ще се разчуе, тъй като все повече и повече хора стават замесени в нашите контра-мерки и все повече и повече хора ще започнат да се досе щат какво правим. Тогава какво? Паниката може да ни навреди повече дори от една АК бомба.

– В името на Бога, човече, какво предлагаш да направим тогава? – попита раздразнено помощникът на президента.

– Нищо – отговори Лин. – Да отговорим на блъфа им. Да живеем така, както сме си живели и да рискуваме, че те няма да се осмелят да нарушат съществуващото положение като започнат с бомба.

– Невъзможно! – каза Джефрис. – Абсолютно невъзможно. Благодарението на всички нас е до голяма степен съсредоточено в мои ръце и да не направя нищо е единственото нещо, което не мога да направя. Аз съм съгласен с теб, може би, че устройствата с рентгенови лъчи по стадионите е повърхностна мярка, която няма да има ефект, но това трябва да бъде направено, така че хората, които ще дойдат след нас, да не достигнат до горчивото заключение, че ние сме предали нашата страна, заради някакви труднодоказуеми доводи, които подкрепят идеята за бездействие. Всъщност нашите контрамерки ще бъдат наистина енергични.

– В какъв смисъл?

Президентският помощник Джефрис погледна Брекенридж. Младият офицер от Сигурността, досега запазил спокойствие и тишина, каза:

– Няма смисъл да говорим за бъдещо нарушаване на съществуващото положение, тъй като то вече е нарушено. Без значение е дали тези хуманоиди ще експлодират или не. Може би те са само примамка,

която да ни привлече, както твърдите вие. Но остава фактът, че ние сме изостанали с четвърт век в роботиката и това може да се окаже фатално. Какви други новости в роботиката ще се появят, за да ни изненадат, ако войната наистина започне? Единственият отговор е да насочим всичките Си усилия моментално, сега, в светкавична програма за изследвания в роботиката и първата ни задача е да открием хуманоидите. Наречете го упражнение по роботика, ако желаете, или предотвратяване на смъртта на петнадесет милиона мъже, жени и деца.

Лин поклати безпомощно глава:

– Не можете. Ще играете по тяхната свирка. Те искат да ни тласнат в задънена улица, докато те ще бъдате свободни, за да напредват във всички други насоки.

– Това е ваше предположение – каза нетърпеливо Джефрис. – Брекенридж е отправил своите предположения и правителството ги е одобрило и ние ще започнем с конференция на представители от всички науки.

– От всички науки?

– Направили сме списък на всички важни учени от всички клонове на науката. Те всички ще бъдат в Чейен. Ще има само една точка в дневния ред: Как да постигнем напредък в роботиката. Основното подзаглавие е: Как да създадем приемащо устройство за електромагнитни полета на мозъчната кора, което ще бъде достатъчно чувствително, за да прави разлика между протоплазмения човешки мозък и позитронния хуманоиден мозък.

– Ние се надявахме, че вие ще имате желание да ръководите конференцията – каза Джефрис.

– Никой не се е допитал до мен за това.

– Очевидно не е стигнало време, господине. Съгласен ли сте да поемете ръководството?

Лин леко се усмихна. Отново ставаше въпрос за отговорност. И отговорността съвсем ясно трябваше да пада върху Лин от роботиката. Той имаше чувството, че Брекенридж ще бъде този, който наистина ще ръководи конференцията. Но какво можеше да направи?

– Съгласен съм – каза той.

Брекенридж и Лин се завърнаха заедно в Чейен, където същата вечер Ласло слушаше с мрачно недоверие разказа на Лин за това, какво ще последва.

– Докато вас ви нямаше, шефе, аз започнах с изпитателните процедури на пет експериментални модела на хуманоиди – каза Ласло. – Хората ни работят по дванадесет часа на ден, с три застъпващи се смени. Ако трябва да организираме конференция, ние ще бъдем възпрепятствани. Работата ще спре.

– Това ще бъде само временно. Ще спечелите повече, отколкото ще загубите – отговори му Брекенридж.

Ласло го погледна навъсено.

– Един куп астрофизици и геохимици с нищо няма да помогнат за развитието на роботиката.

– Гледните точки на специалисти от други области могат да бъдат полезни.

– Сигурен ли сте? Откъде да знаем, че има някакъв начин за засичане на мозъчни вълни или че дори, ако можем, има начин да се различи човек от робот-хуманоид по тези вълни? Кой всъщност е начело на този проект?

– Аз – отговори Брекенридж.

– Вие? Вие специалист ли сте по роботика?

Младият офицер от Сигурността каза спокойно:

– Изучавал съм роботика.

– Това не е същото.

– Имах достъп до текстов материал, свързан с руската роботика – на руски. Свръхсекретен материал, който е много по-напред от всичко, с което разполагате тук.

– Тук ни хвана на тясно, Ласло – каза печално Лин.

– Въз основа на този материал – продължи Брекенридж – аз предложих този метод за разследване. Абсолютно сигурно е, че при копиране на електромагнитен модел на специфичен човешки мозък върху специфичен позитронен мозък, не може да бъде направено напълно еднакво копие. Дори и най-сложният позитронен мозък, достатъчно малък, за да се побере в череп с размерите на човешкия, е стотици пъти по-малко комплексен от човешкия мозък. Той не може да възприеме всички оттенъци и трябва да има някакъв начин да се възползваме от този факт.

Ласло изглеждаше впечатлен и Лин се усмихна мрачно. Беше лесно да негодуваш срещу Брекенридж и предстоящото пристигане на няколкостотин учени в области, несвързани с роботиката, но самият проблем беше интригуващ. Това беше единствената, но достатъчна утеха.

Хрумна му съвсем неочаквано. Лин откри, че той нямаше какво друго да прави, освен да седи в кабинета си, натоварен с изпълнителна длъжност, която беше станала почти декоративна и безсмислена. Може би това помогна. Даваше му достатъчно време да мисли, да наблюдава изобретателните учени от половината свят, които се събраха в Чейен.

Брекенридж беше този, които с хладна експедитивност уреждаше подробностите по подготовката. Имаше някаква странна увереност в думите му, когато каза:

– Нека да се съберем заедно и ще ги победим.

Нека да се съберем заедно.

... Хрумна му толкова неочаквано, че ако някой гледаше Лин в този момент, може би щеше да види как очите му проблясват бавно два пъти – но със сигурност нищо повече.

Той направи това, което трябваше с изненадваща безпристрастност, която му помогна да запази спокойствие, когато почувства, че съвсем в реда на нещата, ще загуби самообладание.

Той потърси Брекенридж в импровизираните квартири на гостите. Брекенридж беше сам и намръщен.

– Нещо не е наред ли, сър?

– Мисля, че всичко е наред. Въведох локално военно положение – каза изморено Лин.

– Какво?

– Като ръководител на научен институт мога да направя това, след моя преценка, че ситуацията го изисква. Аз мога да бъда диктатор в института си. Отбележете едно от предимствата на децентрализацията.

– Вие ще отмените тази заповед моментално – Брекенридж направи една стъпка напред. – Когато във Вашингтон научат за това, ще ви съсият.

– Аз и без това съм съсиян. Мислите ли, че не разбирам, че бях използван за ролята на най-големия злодей в американската история: човекът, който позволи Те да нарушат съществуващото положение? Аз нямам нищо за губене, а може би много за печелене.

Той се засмя малко диво.

– Каква мишена ще бъде Бюрото по роботика, а, Брекенридж? Само няколко хиляди човека ще бъдат избити от АК бомбата, която е в състояние да заличи триста квадрата километра за една микросекунда. Но петстотин от тях ще бъдат нашите най-способни учени. Ние ще бъдем принудени да решим екстремалната дилема дали да водим война без най-големите си умове, или да се предадем. Аз мисля, че ние бихме се



предали.

– Но това е невъзможно, Лин, чувате ли ме? Как биха се събрали заедно?

– Но те се събират заедно! Ние им помагаме да го направят. Ние им нареждаме да го направят. Нашите учени посещават другата страна, Брекенридж. Посещават я редовно. Ти отбеляза колко странно е, че никой от роботиката не е правил това. Е, десетина от тези учени все още са там и на техни места в Чейен пристигат десет хуманоида.

– Това е смешно предположение.

– Аз мисля, че това е правилно предположение, Брекенридж. Но нещата не биха се получили освен ако ние знаем, че хуманоидите са в Америка, така че да можем да свикаме конференция. Какво съвпадение, че ти донесе новината за хуманоидите и предложи конференцията, и предложи дневния ред, и ръководиш нещата, и знаеш точно кои учени са поканени. Увери ли се, че десетте хуманоида са включени?

– Доктор Лин! – извика обидено Брекенридж. Той се наклони да тръгне нанякъде.

– Не мърдай – каза Лин. – Имам бластер. Просто ще изчакам учениците да дойдат тук един по един. Един по един ще ги сканираме и ще ги изследваме за радиоактивност. Няма да се приближат един до друг преди да са проверени и ако всичките петстотин преминат проверките, ще ви дам бластера си и ще се предам. Но ми се струва, че ще открием десетте хуманоида. Седнете, Брекенридж.

И двамата седнаха.

– Ще чакаме – каза Лин. – Когато се уморя. Ласло ще ме смени. Ще чакаме.

Професор Мануело Химинес от Изследователския институт в Буенос Айрес се взривил със стратосферния самолет, с който пътувал, докато бил на пет километра над Амазонската долина. Било е малка химическа експлозия, но тя е била достатъчна, за да унищожи самолета.

Доктор Херман Либовиц от Мичиганския технологичен институт се взривил във влак, убивайки двадесет човека и ранявайки стотици други.

Доктор Огюст Мартин от Института за ядрени изследвания Монреал и седем други умират по подобен начин през различен етап от пътуването си към Чейен.

Ласло се втурна при тях с първите новини за това, пребледнял и заекващ. Бяха изминали само два часа откакто Лин седеше там и наблюдаваше Брекенридж с бластер в ръка.

– Шефе, мислех, че си откачил, но ти си бил прав. Те са били хуманоиди. Трябва да са били – каза Ласло. Той се обърна и погледна с омраза Брекенридж. – Само че те са били предупредени. Той ги е предупредил и сега няма да има нито един цял. Нито един, за да го изучим.

– Господи! – извика Лин и с яростна бързина насочи бластера си към Брекенридж и стреля. Главата на офицера от Сигурността се отдели от тялото му, като отрязана. Трупът се отпусна, главата падна, удари се в земята се търколи уродливо.

– Аз не разбирах. Аз мислех, че той е предател – изстена Лин. – Нищо повече.

А Ласло стоеше неподвижен, с отворена уста, за момент неспособен да говори. Лин продължи с нотки на истерия:

– Разбира се, че той ги е предупредил. Но как е могъл да направи това, докато е седял в този стол освен ако не е имал вградена радиостанция? Разбра ли... Брекенридж е бил в Москва. Истинският Брекенридж е все още там. О, боже мой, те са били единадесет.

Ласло издаде звук на изненада.

– Той защо не се взриви?

– Предполагам, че е изчакавал, за да се увери, че другите са получили съобщението му и сполучливо са се самоунищожили. Боже, Боже, добре че когато донесе новината и аз разбрах истината, можах да стрелям достатъчно бързо. Един Господ знае, как успях да го изпреваря.

– Поне ще имаме един, който да изучаваме – каза развълнувано Ласло. Той се наведе и постави пръст в лепкавата течност, излизаша от прорязаната шия на обезглавеното тяло.

Това не беше кръв, а висококачествено машинно масло.

КРАЙ

© 1957 Айзък Азимов

Isaac Asimov  
Let's Get Together, 1957

Източник: <http://sfbg.us>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1134>]